

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1802, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 833),

Der var stillet 17 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om særlig indkomstskat m. v.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1802, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 833).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Peter Nielsen: Ved de årlige udvalgsbehandlinger af ligningslovforslaget plejer man altid at modtage en strøm af henvendelser, der alle går ud på, at de, der repræsenteres ved en sådan henvendelse, skal have visse skattebegünstigelser ved fradrag el. lign. Da denne ligningslov først får gyldighed for næste år, selv om den drejer sig om indtægter indtjent i indeværende år,

har der været knap så mange henvendelser som ved tidligere udvalgsbehandlinger; men alligevel ville der snart være fradrag for det meste af indkomstmassen, hvis udvalget skulle imødekomme alle ønsker, og den, der ikke er så heldig at være særlig fradragsprivilegeret, ville da få hele skattebyrden væltet over på sig.

Det er ud fra den erkendelse, at mit parti har været meget tilbageholdende over for ønsker om nye fradrag, idet de som omtalt rammer andre skatteydere. Men selvfølgelig er der områder, hvor udvidede fradrag må synes naturlige og retfærdige. Jeg kan da også anbefale ændringsforslagene nr. 1, 2 og 3, der omhandler enkers og enke-mænds skatteansættelse m. v. Retten til at blive omlignet til fremtidig indtægt udvides nu således, at en sådan omligning kan kræves ved et kvartals begyndelse og ikke som nu kun ved skatthalvårets begyndelse. Retten til omligning foreslås udvidet til også at gælde enkemænd. Når den fremtidige indtægt skal skønnes for en enke, tager man jo de givne indtægtsmuligheder i betragtning. Når ligningen nu kan ske omtrent umiddelbart efter dødsfaldet, vil her ofte forekomme indtægter af engangskarakter såsom efterløn, tantieme o. lign. Det vil næppe være rigtigt at lægge dem til grund for en tænkt fremtidig indtægt; man bør blot medtage indtægter af mere konstant karakter, hvilket også ændringsforslag nr. 3 giver udtryk for. Det ville nok være at gå for vidt, hvis man bestemte, at den art engangsindtægter overhovedet ikke skal beskattes. Der kan være tilfælde, hvor de er af en anelig størrelse, og hvor indtægt og formue i øvrigt er af en sådan størrelse, at det ikke ville være rigtigt at give lempelse, idet en enke eller enkemand jo godt kan komme til at sidde i sådanne økonomiske forhold, at de overstiger, hvad en gennemsnitsskatteyder har. Vor skattelovgivning har i øvrigt så mange muligheder for at lempe ved omligning og ved eftergivelse af skat, at en enke som regel ikke bliver ramt skattemæssigt af sine ændrede forhold. Men at give en generel regel her kan ikke være rigtigt, og jeg må derfor anbefale at stemme imod ændringsforslag nr. 4, der fremtræder som et underændringsforslag til flertallets ændringsforslag nr. 3.

[Peter Nielsen.]

Den foreslåede regel om, at omligning kan ske kvartalsvis, foreslås også indført med hensyn til hustruers indtægter ved ægteskabs indgåelse, idet man her kan begære nedsættelse med virkning for et kvartal, i stedet for at der kun kan gives nedsættelse, hvis ægteskabet indgås i første skattehalvår, alt selvfølgelig stadig væk under forudsætning af, at hustruindkomst ophører senest 3 måneder efter ægteskabs indgåelse. Ændringsforslag nr. 16, som jeg anbefaler, handler herom.

Jeg skal ikke genoptage gårsdagens diskussion om eventuelt fradrag for forældrenes bidrag og støtte til børn over 18 år. Mit parti kan ikke medvirke hertil, og som en konsekvens heraf stilles ændringsforslag nr. 9 og 10, der omhandler bidrag til skilsmissebørn og til børn født uden for ægteskab. Disse ændringsforslag betyder en klargøring af, at heller ikke sådanne bidrag til børn over 18 år kan fradrages af bidragyderne, der jo ikke må stilles bedre end de folk, der lever i ægteskab. Jeg anbefaler de to ændringsforslag.

Forskellige bestemmelser i ligningslov og lov om særlig indkomstskat tager jo bl. a. sigte på, at aktionærer ikke kan unddrage sig skat af deres udbytter, selv om de kan camoufleres som bl. a. aktiesalg til eget selskab m. v.

Vi ønsker fortsat at kunne stoppe alle sådanne huller, og vi kan ikke medvirke til ændringsforslag nr. 12 og 13, der er stillet af et mindretal. Jeg henviser i øvrigt til den ret fyldige motivering, flertallet har givet i betænkningen for at stemme mod de to ændringsforslag, og anbefaler i stedet at stemme for ændringsforslag nr. 14, der hindrer, at aktionærer kan drage skattemæssige fordele af sådanne transaktioner.

Jeg gør opmærksom på, at hvor der på naturlig måde foretages nedskrivning af aktiekapital eller der er tale om egentlig likvidation, indeholder forslaget bemyndigelser for finansministeren til at fritage for beskatning, hvorved uretfærdig beskatning eller dobbeltbeskatning kan undgås.

Der er af det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen ved ændringsforslag nr. 6 stillet forslag om, at kun halvdelen af reklameudgifter kan fradrages. Vi er vist alle enige

om, at reklamen i de senere år har haft forskellige vildskud, men at hindre disse ad skattemæssig vej tror jeg ikke bliver nemt; det må være en anden form for lovgivning, der skal løse dette problem, hvis det overhovedet kan løses. Denne bestemmelse vil ramme al reklame generelt; men selv om man kan være irriteret over mange reklameformer, må man dog huske på, at den meste reklame dog er af sober art og nødvendig i ethvert samfund. Derfor må jeg anbefale at stemme imod ændringsforslaget.

Det ærede medlem har også — i ændringsforslag nr. 7 — foreslået at ophæve fradragsretten for beløb, ydet til de af finansministeriet godkendte institutioner og foreninger. Mit parti er af den formening, at vi skal bibeholde denne bestemmelse. Der er mange mennesker her i landet, der gennem forskelligt foreningsarbejde er med til at løse talrige sociale og kulturelle opgaver. Det arbejde kan man fra samfundets side kun være tilfreds med og taknemlig for, og man kan give sin støtte hertil ved at bibeholde den hidtidige fradragsret, selv om jeg skal indrømme, at jeg i mange tilfælde helst så, at samfundet selv løste disse opgaver. Det er betænkeligt, at megen sygdomsbekæmpelse og forskning skal være afhængig af, om der kan sælges lodsedler nok, eller om det er godt vejr den dag, man har mærkedag. Her burde staten overtage udgifterne, men så længe det ikke sker, er det naturligt, at man animerer til bidrag til sådanne institutioner ved at gøre disse bidrag fradragsberettigede. Personlig synes jeg dog, at man kunne indskrænke listen over godkendte foreninger og institutioner ganske betydeligt. Selvfølgelig er jeg som jyde både glad og taknemlig samt dybt bevæget over, at der er fradragsret for beløb, ydet til indsamlingen til rejsting af et monument for den jyske hingst; men der er mange andre formål i fortegnelsen, der kan sættes både 1 og 2 spørgsmålstejn ved; denne liste er vel svulmet op til snart at omfatte henved 500 forskellige foreninger. Jeg er klar over, at det er et meget vanskeligt felt at administrere. Når den ene skal have tilladelse, er det ikke nemt at nægte andre tilladelse. En vis revision af den omfattende liste kunne jo nok være på sin plads, men helt at ophæve bestemmelsen kan vi ikke gå med til, og

[Peter Nielsen.]

Jeg anbefaler at stemme imod ændringsforslag nr. 7.

Det samme gælder ændringsforslag nr. 8, hvori det foreslås at forhøje lønmodtagerfradraget til 600 kr.

Der er jo her i foråret givet store skattelettelser. Det er godt, om man kan gå videre ad denne vej næste år, og da ville det være naturligt at gøre det også ved at revidere lønmodtagerfradragets størrelse; mit parti er indstillet på, at en ajourføring før eller senere også her bør finde sted. Det må dog understreges, at lønmodtagere selvfølgelig stadig har lov til at fradrage alle dokumenterede udgifter, altså foretage det såkaldte lønmodtagerfradrag B. Ændringsforslaget vedrører det generelle udokumenterede fradrag, og forslaget om dets forhøjelse forekommer mig at være kommet nogle postgange for tidligt.

Det samme må siges om ændringsforslag nr. 11, der også er stillet af det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen. For så vidt er det et godt forslag; det er bare ikke videre originalt. Det samme har mit parti forfægtet i mange år — det er det med skattefradragets bortfald. Det ærede medlem ved jo lige så godt som jeg, at den pære er knap moden endnu, så hvorfor forsøge at høste i utide? Det kan kun skade denne sag. Når tiden er moden, skal vi nok stille forslaget. Da der ikke er mulighed for at gennemføre det nu, kan vi lige så godt afvise det til bedre tider. Jeg anbefaler at stemme imod.

Til lovforslaget om særlig indkomstskat er der af de forskellige mindretal stillet 7 ændringsforslag, og jeg kan anbefale at stemme imod dem alle 7; dels har de relation til mindretalsforslagene i ligningslovsforslaget, og jeg anbefaler at stemme imod dem ud fra samme motivering, som jeg gav for at gå imod disse mindretalsforslag, dels er der tale om et af de sædvanlige overbudsforslag.

Angående ændringsforslag nr. 3 om brandassurancesummers udbetaling vil jeg dog tilføje, at vi anerkender, at der kan blive et problem. Her kan skatteyderens faktiske formue egentlig ikke siges at være blevet større, selv om han har fået et nyt hus i stedet^{for} for et gammelt. Der kan vel også opstå tilfælde, hvor en beskatning vil være

uretfærdig; der er dog, så vidt vides, ikke opstået sådanne tilfælde endnu. Finansministeren har imidlertid lovet at have øje med dette problem, og det kan vi på nuværende tidspunkt erklære os tilfredse med. At der ved erhvervsjendomme både skulle være en sådan skattefrihed og ny afskrivningsret, kan ikke være rigtigt og retfærdigt, så derfor anbefaler jeg at stemme imod dette ændringsforslag.

Man har i øvrigt drøftet afskrivningsreglerne for bygninger, og som det fremgår af betænkningen, har finansministeren givet tilsagn om at overveje, om disse afskrivningsregler og avancebeskatningsregler for bygninger ikke bør ændres.

Jeg anbefaler de af finansministeren stillede og af udvalgets flertal anbefalede ændringsforslag til ligningslovsforslaget og anbefaler at stemme imod de øvrige af de forskellige mindretal stillede ændringsforslag til begge lovforslag. Jeg anbefaler i øvrigt disses overgang til tredje behandling.

Foged: Venstre kan tiltræde de af ministeren stillede ændringsforslag nr. 1, 2, 5, 15 og 16 og desuden de under nr. 9 og 10 foreslåede ændringer. Derudover stiller vi sammen med det konservative folkeparti ændringsforslagene nr. 12, 13 og 17. Som motivering for vor stilling vil jeg gerne fremsætte nogle betragtninger. I betænkningen, der er ret omfattende og fyldig, har vi desuden nøje anført begrundelsen for vore ændringsforslag.

Ændringsforslag nr. 1 er kun af redaktionel karakter og er en følge af andre ændringer, så det kan vi nemt komme om ved.

Ændringsforslag nr. 2 betyder, at enkemænd herefter ligestilles skattemæssigt med enker i de tilfælde, hvor der sker en indtægtsnedgang ved ægtefællens død. Reglen tager tillige sigte på, at nedsættelsen får virkning allerede i det kvartal, der følger nærmest efter dødsfaldet, medens den tidligere først fik betydning efter et halvt års forløb.

Når venstre og det konservative folkeparti ikke har kunnet tiltræde ændringsforslag nr. 3, skyldes det ikke modvilje mod det stillede ændringsforslag, men kun at dette ikke er vidtgående nok. Ændringen er en forbedring, men mindretallets underændringsforslag under nr. 4 præci-

[Føged.]

serer, at efterløn, tantieme og lignende indkomster, der udbetales efter ægtefælles død, og som nøje har været knyttet til vedkommende ægtefælles arbejde eller virksomhed, skal være fritaget for beskatning hos den efterlevende. Efter den foreliggende formulering af denne bestemmelse fra skatdepartementets side ses der kun bort fra efterløn ved den første ansættelse af den efterlevende ægtefælle. Reglen udelukker imidlertid ikke beskatning af den efterlevende ægtefælle af modtagerens efterløn i det følgende år, når ægtefællen går over til at blive beskattet på basis af forrige års indkomst ligesom skatteyderne i al almindelighed. Det forekommer ejendommeligt, at de pågældende kan blive fri for beskatning for efterløn ved første ansættelse efter dødsfaldet, men et år eller mere herefter alligevel skal beskattes af denne. Hertil kommer, at det har været en væsentlig anke mod de hidtidige regler på dette felt, at indtægter af de her nævnte arter snart har kunnet modtages helt skattefrit, snart er blevet beskattet én gang og undertiden to gange, alt afhængig af den tilfældige omstændighed, hvornår i året dødsfaldet er sket, ligesom også tidspunktet for erhvervelsen af retten til efterløn i skattemæssig forstand har spillet ind med den følge, at arbejdsgivere, som har været opmærksomme på problemet, har kunnet tilrettelægge beskatningen af den efterlevende ægtefælle særdeles gunstigt, mens andre arbejdsgivere ikke har været opmærksomme herpå. Ved den af os foreslåede formulering tilsigtes det at lade alle indtægter, der hidrører fra den afdøde ægtefælles lønnede erhverv, og som falder bort ved hans død, glide ud af beskatningen, når skatteansættelse efter statsskatteovens § 7, stk. 6, foretages.

Ændringsforslag nr. 5 omfatter udbetalinger i anledning af krigsskader i henhold til lov nr. 179 af 7. juni 1958. Vi finder det rimeligt, at disse erstatninger fritages for skat, og kan tiltræde ændringsforslaget.

Ændringsforslag nr. 6, der er stillet af det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen, kan vi ikke tiltræde. Problemet omkring de rejste spørgsmål, retten til at fradrage reklameudgifter og repræsentationsudgifter, kan måske ikke betragtes som endeligt afklaret. Der kan vel findes tilfælde, hvor

fradragsret synes urimelig, men når venstre alligevel ikke kan tiltræde, skyldes det, at en nøjere gennemgang af problemerne må anses for nødvendig, før man skrider til endelig lovgivning på dette område.

Det samme mindretal, altså det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen, foreslår i ændringsforslag nr. 7, at de regler, som folketetinget i fjor gennemførte for visse ydelser og gaver, hvorved der blev fradragsret inden for visse beløbsrammer af sådanne gaver, skal bortfalde fra den 31. december 1961. Venstre kan heller ikke anbefale dette ændringsforslag, tværtimod. Vi finder disse regler, som pålægger de pågældende sociale organer eller andre organer, der tjener velgørende eller kulturelle formål at indsende ansøgning, udmærkede, men man burde fritage institutionerne for indsendelse af årlige ansøgninger om optagelse på listen. Det må være tilstrækkeligt at indsende én ansøgning til nøje prøvelse og derefter lade tilfældelsen være gældende, så længe der ikke forekommer ændringer i den pågældende institutions virkeområde. Som ordningen praktiseres nu, foregår der en livlig kontorvirksomhed med mange skrivelser; det kunne udmærket organiseres enklere og lettere. Vi henstiller derfor til den højtærede finansminister at ændre det derhen, at én gang indsendt ansøgning skal være tilstrækkelig, når der ikke sker ændringer i den pågældende institutions virkeområde og virkemåde.

Ændringsforslagene nr. 9 og 10, der er stillet af finansministeren, kan venstre tiltræde. Vi finder det rigtigt at tydeliggøre, i hvilken udstrækning der er fradragsret for underholdsbidrag til børn. Vi finder til lige, at denne fradragsret må være ens for alle, og vi tiltræder, at ydelser ud over det 18. år ikke kan fradrages. Skulle der være fradragsret herudover, måtte en sådan ret være den samme, hvad enten det var bidrag til børn inden for ægteskab, underholdsbidrag til børn uden for ægteskab eller pålignede bidrag i anledning af skilsmisse, separation eller faktisk adskillelse. Man ville ved en sådan fradragsret i mange tilfælde opnå at yde støtte til ungdommens uddannelse, og venstre er villig til at drøfte udvidelser på dette område, men som allerede sagt: der må være ensartede regler for alle familier.

[Føged.]

Da ændringsforslag nr. 11, stillet af det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen, går ud på at afskaffe skattefradragsretten, kan det næppe undre, at venstre ikke kan tiltræde det.

Ændringsforslagene nr. 12, 13 og 17, stillet af et mindretal bestående af venstre og de konservative, omhandler alle beskatninger vedrørende aktieselskaber. Det samme gælder ændringsforslag nr. 14, der er stillet af finansministeren. I henhold til finansministerens ændringsforslag sker der efter venstres skøn en beskatning ud over det rimelige i det tilfælde, hvor salg af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer sker til det selskab, der har udstedt de pågældende værdipapirer. Ændringsforslaget går ikke alene ud på at beskatte en eventuel fortjeneste, men også den egentlige grundstamme af kapitalen. Hvis en aktie lydende på f. eks. 100 kr. sælges til det selskab, der har udstedt den, til f. eks. 150 kr., vil ikke alene fortjenesten på de 50 kr. blive beskattet, men også grundstammen på 100 kr., så at der beskattes på grundlag af 150 kr. Den højtærede minister har ganske vist over for udvalget gjort gældende, at reglen søges gennemført for at hindre omgåelse af loven. Vi ville finde det mere rimeligt, om man foreslog regler, der tog sigte på normale tilstande, og så ved supplerende regler hindrede omgælder.

I betænkningen findes en nøjere begrundelse for vore ændringsforslag. Jeg skal ikke forlænge debatten med en nøjere gennemgang af alle disse problemer. De er så udviklede, at man kunne ønske, at en eller anden skatteekspert ville påtage sig at forenkle og tydeliggøre disse lovregler. Uanset at vi forsøgte det i fjor, finder jeg, at lovreglerne stadig væk trænger til forenkling og tydeliggørelse.

Ændringsforslag nr. 15 vedrørende fradragsretten for visse renteudgifter kan venstre tiltræde. Egentlig finder vi den tidligere regel om skattefradragsret for enhver ydelse af rente rimelig og rigtig. Da skattemyndighederne imidlertid mener at kunne konstatere visse misbrug, har man fundet det nødvendigt med nogle lovændringer om nogle begrænsninger. Selv om venstre ikke ubetinget tilslutter sig denne opfattelse, har vi kunnet tiltræde ændringsforslaget, bl. a.

fordi man i bemærkningerne til dette tydeligt har præciseret, at reglerne ikke omfatter de tilfælde, hvor giveren optager et lån hos tredjemand, f. eks. i et pengeinstitut, og forærer provenuet til gavemodtageren.

Ændringsforslag nr. 16 om en lempelse af skattereglerne ved ægteskabs indgåelse kan venstre tiltræde. Ifølge ændringsforslaget vil en hustru kunne opnå en nedsættelse af skatteansættelsen i de tilfælde, hvor ægteskabet er indgået i skatteårets første 3 kvartaler, når vedkommende mister indtægtsnydelser som følge af ægteskabet.

Ændringsforslag nr. 17, stillet af et mindretal bestående af venstres og de konservative medlemmer af udvalget, tilsigter, at beskatningen efter loven om særlig indkomstskat gøres ens for aktieselskaber og personer. Medens den særlige indkomstskat for personer udgør 30 pct. af det beløb, hvormed den særlige indkomst overstiger 1 000 kr., skal efter de gældende regler aktieselskaber betale fuld indkomstskat af de tilsvarende indtægter, altså 44 pct. af hele beløbet, dog at halvdelen af skatten kan fradrages i det følgende år. Disse indtægter beskattes altså langt hårdere hos aktieselskaber end hos personer, og da denne forskelsbehandling må forekomme ganske umotiveret, tilsigter ændringsforslaget samt ændringsforslagene nr. 4-6 til forslag til lov om ændring i lov om særlig indkomstskat at ligestille de to grupper af skatteydere på dette punkt.

Til lovforslaget om særlig indkomstskat har det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen stillet ændringsforslagene nr. 1 og 7, der begge tager sigte på en forhøjelse af beskatningen. Venstre finder ingen anledning til denne forhøjelse og anbefaler at stemme imod disse ændringsforslag.

Det af venstre og de konservative stillede ændringsforslag nr. 2 går ud på at opretholde § 3, stk. 2, i den nugældende lov, som blev vedtaget for mindre end 1 år siden. Vi finder ikke, at der er tilstrækkelig begrundelse til at foretage en ændring på nuværende tidspunkt.

Ændringsforslag nr. 3 omfatter reglerne om beskatning af avance ved salg m. v. af fast ejendom. De gældende regler rammer urimelig hårdt i de tilfælde, hvor avancen hidrører fra brandskade på en forsikret ejendom. Dette vil især få betydning for

[Føged.]

landbrugets bygninger, der i særlig grad er udsat for totalskader, f. eks. ved de mange lynbrande, der sker hvert efterår. Brandforsikringssummen er fastsat således, at den dækker udgifterne ved opførelsen af en tilsvarende bygning, og forsikringssummen udbetales ikke til ejeren, men normalt til den håndværker, der har genopførelsen i entreprise. Skadelidte kan altså ikke anvende nogen del af forsikringssummen til skattens betaling, medmindre han opnår tilladelse til helt at undlade at genopføre, hvilket kun sker under særlige omstændigheder og normalt kun mod, at forsikringssummen reduceres med 25 pct. Det må anses for urimeligt, at disse ejere, der ganske uforskyldt har opnået en rent fiktiv avance, men som ofte samtidig har lidt tab af anden art, ved at deres hjem og virksomhed er lagt øde, yderligere skal belastes med en skattebetaling, hvortil de selv må skaffe midlerne. Det var ganske de samme betragtninger, der førte til, at man i afskrivningslovens § 28, stk. 3, indførte regler om fritagelse for beskatning ved skade på ekstraafskrevne ejendomme, og den her foreslåede § 7 A, stk. 8, tilsigter at indføre en lignende fritagelse med hensyn til avancebeskatningen i § 7 A. Som ændringsforslaget er formuleret, vil en bygningsskade kun medføre, at betalingen af særlig indkomstskat udskydes, indtil den eventuelle værdistigning ved genopførelsen realiseres ved et senere salg.

Som slutbemærkning til omtalen af alle disse ændringsforslag vil jeg gerne på ny rejse spørgsmålet om det betimelige i allerede nu at indføre bedre regler for privat opsparing og dermed privat investering. Det har været drøftet i udvalget, men vi er ikke nået frem til noget ændringsforslag; der har været modvilje imod i det hele taget at drøfte dette område.

Venstre og det konservative folkeparti fremsatte den 18. oktober 1960 forslag til folketingsbeslutning om indkomst-, formue- og ejendomsskat til staten. I dette forslag

var bl. a. indeholdt forslag om ændringer i lov af 28. maj 1958, der vedrører beskatning af renteforsikringer, ændringer, som bl. a. gik ud på at forhøje beløbet for indskud på kapitalbindingskonti og lignende ordninger til 2 500 kr. for såvel forsørgere som ikke-forsørgere. Efter de nugældende regler kan der kun fradrages 1 000 kr., og det finder vi er for lavt et niveau.

Under indtryk af bl. a. nationalbankdirektørens og formanden for Provinnsbankforeningens udtalelser i de sidste dage må det vist være aktuelt allerede nu at udarbejde forslag, der tilgodeser en større frivillig privat opsparing end tidligere. Nu er ligningslovforslaget til behandling på en sådan årstid, at der virkelig bliver mulighed for, at lovens regler kan udnyttes i det år, hvori vi befinder os. Det bliver formodentlig ganske nødvendigt på en eller anden måde at vende pengestrømmen fra forbrug til investering. Venstre mener derfor, at der allerede nu mellem anden og tredje behandling af de foreliggende lovforslag bør stilles forslag om yderligere lovgivning på dette område, og vi håber, at regeringen vil stille sig velvilligt over for dette ønske og allerede nu vil medvirke til, at der udfærdiges forslag om ændringer.

Det forslag til folketingsbeslutning, som venstre sammen med det konservative folkeparti fremsatte den 18. oktober 1960, var et skitseforslag, som udmærket kan danne grundlag for et videre arbejde i så henseende, og som sagt, det må formodentlig være lige så aktuelt for finansministeren som for nationalbankdirektøren, at et sådant forslag udformes nu. Jeg vil derfor slutte med at opfordre den højtærede finansminister til allerede nu at medvirke til gennemførelsen af sådanne forslag.

Da vi lægger afgørende vægt på, at der omgående udarbejdes lovforslag om fremme af privat opsparing, og da vi ikke i udvalget har opnået nogen som helst tilslutning til disse tanker, skal jeg på det ærede medlem hr. Poul Møllers og egne vegne fremsætte følgende forslag om motiveret dagsorden:

[Foged.]

„Idet folketinget under hensyn til den inflationsfare, landet befinder sig i, opfordrer regeringen til i indeværende folketingssamling at lade udarbejde og fremsætte forslag, der kan medføre en betydelig vækst i den frivillige, private opsparring, fortsætter tinget behandlingen af ligningslovforslaget.“

Formanden: Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Poul Møller: Det er jo således, at vi i dag har knap tid til behandlingen af ligningslovforslaget, og jeg skal derfor ikke gøre mange bemærkninger, men først og fremmest henvise til de udførlige bemærkninger, der ledsager ændringsforslagene i betænkningen.

Vi har under udvalgsforhandlingerne praktisk taget ikke på noget område mødt nogen imødekommenhed over for vore ønsker hos den høje regering, hverken over for de mere økonomisk-politisk bestemte ønsker vedrørende fremme af opsparring, som jeg skal vende tilbage til senere, eller vedrørende de enkelte regler i ligningslovforslaget, som vi gerne havde set gennemført. Derfor foreligger der ikke noget forlig mellem regeringen og oppositionen om de to lovforslag, og jeg kan i og for sig kun beklage, at stillingen er sådan.

Må jeg med hensyn til den række ændringsforslag, vi har stillet vedrørende beskatningen af aktieselskaber, sige, at det er, som det ærede medlem hr. Foged nævnte, højst komplicerede forhold, der her er tale om. Vore forslag skulle, så vidt vi kunne se — og det er da også forblevet ubestridt under udvalgsbehandlingen — dække det behov, der er for lovregler for dette område, men ikke virke så rigoristisk som regeringsforslaget. Vi kan ikke se, at den fremgangsmåde, regeringen og regeringspartierne har valgt, er rimeligt begrundet, og slet ikke på baggrund af, at det kun er et år siden, at man har gennemført aktieselskabsbeskatningen efter finansministerens eget forslag.

Jeg tror heller ikke, at ministeren, der har ønsket at dække et hul, han mener der

er i lovgivningen, overhovedet har nået det med disse bestemmelser. Jeg tror, det vil vise sig, at der til næste år er opstået nye betænkeligheder, nye problemer, nye huller, man må stoppe, som følge af de regler, flertallet nu vil gennemføre, og det er højst beklageligt, at aktieselskabsbeskatningen på denne måde skal underkastes stadige ændringer. Der er andre ændringsforslag vedrørende aktieselskaber, som i og for sig ikke er så komplicerede, som er enkle, nemlig et ændringsforslag, der tager sigte på, at aktieselskaber skal underkastes den samme procentvise særlige indkomstskat som enkeltpersoner og ikke underkastes en skrappere, en voldsommere beskatning end enkeltpersoner, når de falder ind under den særlige indkomstskattelov.

Jeg kan på mit partis vegne tiltræde det ændringsforslag, der vedrører enkemændene, hvorved enkemændene sidestilles med enker. Jeg tror, det er fornuftigt, at vi gennemfører denne regel, men herudover kan jeg ikke se, at der er sket noget væsentligt fremskridt ved ligningslovforslagets behandling i udvalget.

Jeg vil gerne gøre en bemærkning vedrørende et enkelt område, nemlig ændringsforslagene nr. 9 og nr. 10, som flertallet tiltræder, men som det konservative folkeparti må modsætte sig.

Ændringsforslagene vedrører de tilskud, der gives til børn, som er over 18 år, og som enten er født uden for ægteskab eller ikke er hos faderen eller moderen, men er hos en frasepareret eller fraskilt ægtefælle. Det er jo almindelig bekendt, at ved den nye børnelov kan der pålægges bidrag til børn op til det 24. år, og vi har ment, det var rimeligt, at disse bidrag blev skattefrie, ligesom de er det til børn under 18 år.

Vi har derfor på grund af en landsskatteretskendelse i udvalget rejst problemet om at få skabt sikkerhed for, at tilskud til børn født uden for ægteskab eller til børn, hvis forældre er skilt eller separeret, skal kunne fratrækkes indtil barnets 24. år. Vi opnåede det modsatte, at flertallet skærpede de bestående regler og fastslog, at alle disse bidrag skulle beskattes, når barnet var fyldt 18 år. Det var ikke det, vi gik i byen efter. Derfor kan vi ikke medvirke til disse ændringsforlags vedtagelse. Jeg tror, det er uhensigtsmæssigt, hvad flertallet her gør. Jeg tror, det

[Poul Møller.]

vil medføre, at de bidrag, der skal fastsættes, vil blive fastsat lavere, end det ellers ville være tilfældet, når de ikke længere kan fradrages i den skattepligtige indkomst, som de er blevet, indtil landsskatterettens kendelse faldt i 1959. Det er i alles interesse, at børn født uden for ægteskab og skilsmissebørn får mulighed for en god uddannelse. Derfor bør der være mulighed for, at bidrag, der ydes til disse formål, pligtige bidrag fastsat af overøvrigheden, kan fradrages også for børn over 18 år. Vi har ikke kunnet trænge igennem med dette synspunkt. Man har ønsket en 18 års grænse lagt fast. Jeg tror, det kommer til at skade børnene.

Det er muligt, man i visse tilfælde kan omgå bestemmelserne — det er ikke engang nogen omgåelse, det er juridisk set helt rigtigt — ved, at man giver et bidrag til den fraskilte hustru i stedet for at give det til børnene, idet bidraget til den fraskilte hustru kan fratrækkes efter skattelovens bestemmelser. Men er der noget formål heri? Hvorfor skulle man ikke i stedet for fastslå, at de bidrag, der fastsættes af overøvrigheden til børns uddannelse efter det 18. år, kan fradrages i den skattepligtige indkomst?

Må jeg føje hertil, at overførelse af skattepligten fra den bidragspligtige til den bidragsmodtagende ikke i almindelighed vil komme til at skade den bidragsmodtagende, fordi den bidragsmodtagende normalt ikke har en indkomst af en sådan størrelse, at pågældende vil blive selvstændig skattepligtig; indtægten vil ikke komme op over den bundgrænse, der er fastsat for enlige personer. Derfor mener vi, at det var praktisk og rigtigt af uddannelsesmæssige grunde at fastslå en tilstand, hvorved disse bidrag kunne fratrækkes indtil barnets 24. år, men vi har ikke kunnet vinde gehør for det, og vi må modsætte os den skærpelse, flertallet og finansministeren foreslår.

Så meget vedrørende de enkelte forslag i ligningslovforslaget. Må jeg her, hvor vi nu for sidste gang behandler skatter, forhåbentlig da, i denne folketingssamling, erindre den højtærede finansminister om et tilsagn, han har givet i fjor, og som han har bekræftet ved førstebehandlingen af dette forslag, nemlig at man i denne samling ville fremsætte et forslag til brugsforenings-

beskatning. Nu, da denne samling snart rinder ud, ville jeg, havde jeg nær sagt, nødig se, at vi skulle til at behandle et sådant forslag fra nu af og til pinse, men jeg kan jo rigtignok ikke sige andet, end at det er meget skuffende, når man har fået tilsagn om et sådant lovforslag, der tilsigter en ligelig beskatning af privat og kooperativ virksomhed, at der så ikke sker nogen verdens ting. Det er meget skuffende, højtærede finansminister. Det kan være, at det ikke skyldes manglende vilje hos den højtærede finansminister, men manglende evne til at kunne trænge igennem med et forslag, der opfylder hans tilsagn, men jeg må gå ud fra, at når en finansminister giver folketinget et sådant tilsagn, står regeringen bag det, og derfor må jeg spørge den højtærede finansminister, hvad der er årsagen til, at det i trontalen bebudede forslag, at det flere gange her gentagne løfte om fremsættelse af et sådant forslag ikke er blevet opfyldt.

Jeg skal gøre et par bemærkninger om det forslag til dagsorden, som det ærede medlem hr. Foged har fremsat på mine og egne vegne for et øjeblik siden. Vi tror, det er uklogt, at flertallet hverken ved udskrivningslovforslagets behandling eller ved ligningslovforslagets behandling har villet behandle vore tanker, vore synspunkter vedrørende opsparingsfremmende foranstaltninger, ikke mindst når man tager i betragtning den økonomiske tilstand, landet i dag befinder sig i.

Et medlem af socialdemokratiet nævnte i tinget i går, at vi levede i økonomisk henseende i en galeanstalt, og meget rigtigt er der i dette. (*Afbrydelse*). Det radikale venstres politiske ordfører bekræfter det ved at råbe hør! Men når det er tilfældet, kan jeg sandelig ikke se, hvorfor regeringen og regeringspartierne ikke skulle være interesseret i at stemme for denne opfordring til regeringen om at udarbejde et forslag, så vi kan få forøget den private opsparring. Det er simpelt hen nødvendigt, at vi sørger for, at de lønforhøjelser, der gennemføres i denne tid, ikke giver sig voldsomme udslag i form af forbrugsstigninger og derigennem skader vor valuta-balance.

Den højtærede finansminister har jo her den samme bekymring, som vi har. Den

[Poul Møller.]

højtærede finansministers samordningspolitik er jo forsvundet, den eksisterer ikke mere. Det erkendte den højtærede finansminister for så vidt indirekte i går, hvor han gav udtryk for forståelse for det ærede medlem hr. Brodthagens udtalelser. Der er ingen økonomisk samordning fra regeringens side. Hvis vi ikke foretager en forøgelse af den private opsparing i de kommende måneder, hvis vi ikke sørger for, at de indkomststigninger, der finder sted nu, får mulighed for at blive forbeholdt opsparingen, er jeg overbevist om, at vi til efteråret vil se en regering, der kommer med nye skattebyrder til befolkningen.

Disse nye skattebyrder på befolkningen kan kun undgås, hvis man gennem en frivillig opsparingsordning sikrer en sådan tilbageholdenhed over for forbrugsstigninger, at valutareserverne så nogenlunde kan holde sommeren over. Derfor må jeg bede ærede medlemmer om i denne situation at overveje deres standpunkt, når de skal stemme om dette dagsordensforslag. Det er nødvendigt at gøre sig klart, at hvis vi ikke vil have tvangsbyrder på befolkningen, må vi give befolkningen en mulighed for frivilligt, og derigennem også skattefrit, at spare tilstrækkelige midler op til, at forbruget holdes i ave. Vi har ikke villet fastlægge nogen bestemt beløbsgrænse for denne skattefri opsparing, vi vil overlade dette til regeringens skøn, men vi ønsker, at der nu fra regeringens side kommer et forslag, der kan fremme den frivillige og den private opsparing i landet, således at vi kan komme ud af den tilstand med fare for inflation, vi i dag befinder os i.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de ændringsforslag, som jeg har anbefalet i betænkningen, til vedtagelse og endvidere anbefale det høje ting at stemme for det af det ærede medlem hr. Foged og mig stillede forslag om motiveret dagsorden.

Baunsgaard: Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale de af finansministeren stillede og af hele udvalget eller dets flertal tiltrådte ændringsforslag til ligningslovsforslaget, og jeg føler kun trang til at understrege det glædelige, jeg finder i den nye klare stilling, der er skabt for enker med hensyn til skattepligtens ophør fra og med

første kvartalsskifte. Jeg mener, det er en gavnlig foranstaltning, at dette nu er blevet klarlagt i ligningsloven.

Hvad angår lovforslaget om særlig indkomstskat, skal jeg blot omtale det spørgsmål, der har været drøftet i udvalget, om beskatning af forsikringssummer i tilfælde af brandskade. Jeg erkender, at der her består et problem, og at det rent umiddelbart ikke forekommer rimeligt, at man i tilfælde af en ejendomsbrand skal beskattes med en særlig indkomstskat af den udbetalte forsikringssum. Men det hænger jo sammen med, at man ved genopførelse af den brandlidte bygning kan påbegynde afskrivningerne på det nye, meget højere grundlag. Det rigtigste vil vel nok være, at man finder frem til en ændring i afskrivningsbestemmelserne, sådan at man ikke skal beskattes i tilfælde af en konstateret fortjeneste ved forsikringserstatningen. Men jeg må give den højtærede minister ret i, at det kan ikke være rimeligt både at have det nye store afskrivningsgrundlag og samtidig skattefrihed; jeg ville dog være glad, om finansministeren vil bekræfte over for mig det ønskelige i at blive enig om at klare problemet over afskrivningsreglerne.

I anledning af det forslag til dagsorden, som det ærede medlem hr. Foged og det ærede medlem hr. Poul Møller har stillet, vil jeg gerne sige, at jeg kan være enig med de ærede medlemmer i, at der nok bliver god grund til at interessere sig for både forbruget og for landets almindelige økonomiske stilling. Men det er min opfattelse, at hvis vi virkelig med udsigt til held skal kunne imødegå inflationsfaren, så bør nok alle kræfter, også i det høje ting, benytte sommeren til at koncentrere deres tanker om muligheden for at få genskabt en egentlig samordningspolitik. Det, der er sket i denne vinter og i dette forår, er jo i virkeligheden, at befolkningsgrupper har stillet sig i hver sit hjørne med skyklapper for og stillet krav uden hensyn til den øvrige befolkning, og den slags går jo desværre i et moderne samfund altid galt.

Derfor forstår jeg ikke, hvad man egentlig vil opnå med et sådant forslag, der opfordrer regeringen til i løbet af den meget korte tid, som der jo her er, at foranledige et opsparringsfremmende lovforslag fremsat her i tinget. Det må vist være det, man i al-

[Baunsgaard.]

mindelighed kalder politisk spilfægteri. Jeg tror ikke, det ligefrem er det mest gavnlige i denne situation, og jeg forstår vel, at oppositionen nøjes med et forslag til dagsorden og vil overlade udformningen af lovforslag til regeringen. Der er al mulig grund til at nære forståelse for denne stilling, for jeg tror nok, det ville volde nogen vanskelighed at klare det i løbet af så kort tid.

Idet jeg altså på dette grundlag ikke mener at kunne anbefale, at man stemmer for dagsordensforslaget, henstiller jeg, at såvel oppositionen som andre benytter sommeren til at tænke igennem, hvilke muligheder der er for at få skabt en virkelig økonomisk samordningspolitik, der kan blive accepteret også i de grupper, som i dette forår har glemmt, at en sådan politik er betingelsen for at leve i et moderne samfund.

Herluf Rasmussen: Ved første behandling af dette lovforslag om påligning af indkomst- og formueskat til staten udtalte det ærede medlem hr. Peter Nielsen, at det nu forhåbentlig ikke ville være nødvendigt med en ny ligningslov hvert år; det står sp. 1810 i Folketingstidende 1960-61. Hvis det af denne udtalelse skal udledes, at ligningsloven med forslaget i år nu har fået et udseende, som skal holde i mange år, er jeg ikke helt enig med det ærede medlem, idet mit parti kunne tænke sig et og andet ændret, hvilket også fremgår af de ændringsforslag, vi har stillet til lovforslaget.

Mit partis ordfører ved første behandling, det ærede medlem hr. Aksel Larsen, fremsatte forskellige principielle synspunkter, som er i nøje overensstemmelse med vor opfattelse af, hvad der skal med i en ligningslov. I tråd med disse synspunkter har vi stillet en række ændringsforslag, som jeg allerede, inden jeg gør nogle bemærkninger til de enkelte forslag, kan anbefale til vedtagelse.

I den betænkning, der er resultatet af udvalgets arbejde, siges der i hvert fald fra flertallets side ikke noget om vore forslag, og vi kunne måske så have været så optimistiske at tro, at man ville tiltræde disse. Men det ærede medlem hr. Peter Nielsen har under forhandlingen i dag sagt, at vi ikke kan forvente nogen støtte til gennemførelsen af dem.

I ændringsforslaget nr. 6 rører vi ved et problem, som omfattes med den allerstørste sympati fra regeringens side, og det kan ikke undre, at den højtærede finansminister er sådan indstillet, som han er. I den betænkning, som blev afgivet 8. december 1960 over forslag til lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten, gav den højtærede finansminister, da det fra en enkelt side i udvalget blev anført, at man burde indføre en begrænsning af den gældende fradragsret for udgifter til reklame, repræsentation og lignende, tilsagn om nærmere at overveje dette spørgsmål. Jeg ved ikke, om den højtærede finansminister har overvejet det; meget tyder på, at forslaget slet ikke er så uaktuelt, som tilslutningen i udvalget kunne tyde på, og jeg så gerne et tilsagn fra den højtærede finansminister om, at der, hvis ikke forslaget kan opnå støtte i denne omgang, vil blive fremsat forslag herom fra regeringens side i år. Jeg har med glæde bemærket den indstilling, som det ærede medlem hr. Peter Nielsen har til problemet. Han mente dog, at man måtte søge at ramme disse overhåndtagende reklamerudgifter på anden måde, ved en speciel lovgivning. Det kan jeg for så vidt støtte ham i, men jeg tror, den mest rationelle måde at komme ondt til livs på er den af vort parti skitserede.

Ændringsforslaget er fremsat for at skabe mulighed for en beskatning af de efterhånden enorme pengebeløb, som kastes ud til reklame og repræsentation. Vi finder det således uanstændigt over for de mange lønmodtagere, at en privilegeret classes restaurationsbesøg skal finansieres af andre skatteydere, der i forvejen er hårdt nok ramt. Vi vil dette uvæsen til livs, og jo før des bedre.

Ændringsforslagets afsnit om reklameudgifter har flere sider. Set fra et samfundsmæssigt synspunkt må det siges at være betænkeligt, at reklamen har fået en så stor udbredelse, som tilfældet er. Den højtærede finansminister kan meget vel komme i den situation, at han i den nærmeste fremtid må mane til mådehold og tilskynde til opsparing; en sådan appel vil på forhånd være dømt til at lide skibbrud, hvis man ikke samtidig får lagt en dæmper på reklamen, hvis hovedopgave er at suggerere til det størst mulige forbrug. Derudover

[Herluf Rasmussen.]

lægger reklameindustrien beslag på betydelige produktionskræfter, der kunne udnyttede mere værdifuldt. At reklamen samtidig er fordyrende og til syvende og sidst skal betales af forbrugerne, bør vel også tages med ind i overvejelserne. Og når der samtidig er en stigende lede hos landets detailhandlere imod at være aktører i de store firmaers reklamekrig, ja, så er alle gode grunde nævnt for at skride til en begrænsning.

Jeg kan ikke se andet, end at netop dette forslag fra vor side bør gennemføres nu, og jeg ser meget gerne, at den højtærede finansminister, eventuelt mellem anden og tredje behandling, gør sagen til genstand for positive overvejelser.

For en ordens skyld bør det vel nævnes, at vort parti ikke er blind for, at reklame i forbindelse med eksportfremmende foranstaltninger ikke bør tages med, mens vi til gengæld vil pege på, at vi netop igennem ændringsforslagets stk. 3 tilstræber en beskyttelse af den indenlandske reklame, idet vi stiller forslag om, at finansministeren bemyndiges til at fastsætte regler om opkrævning af afgift af udgifter, som afholdes til reklame her i landet af udenlandske personer eller selskaber og foreninger, som enten ikke er skattepligtige eller alene er begrænset skattepligtige her i landet.

Ved det af mit parti stillede ændringsforslag nr. 7 har vi haft til hensigt at sætte en stopper for de gældende bestemmelser om fradragsret for visse gaver. Kan ændringsforslaget ikke gennemføres, selv om jeg tror, at mange i hjertet er enige med mig, tror jeg, at en revision af den liste, der indeholder navnene på de anerkendte foreninger, bør tages op til revision. Jeg vil afstå fra at nævne nogle af disse foreninger ved navn, idet man så kunne tro, at det er dem, der har det mest odieuse skær. For efter min opfattelse ligner den række af foreninger hinanden, som gerne ser tilskud, og jeg tror, det ærede medlem hr. Peter Nielsen er nogenlunde enig med mig i, hvad jeg har sagt her.

Det kan bebrejdes os, at vi søger at hæmme muligheden for tilskud til foreninger med sociale formål, og det kan også synes tiltalende, at visse personer, der har flere

penge, end de har brug for, kan opnå skattemæssige fordele ved at give pengene til diverse foreninger med angivelige sociale og kulturelle formål. Men der er blot den hage ved det, at disse tilskud jo i virkeligheden også skal betales af personer, der måske i forvejen på anden måde yder støtte eller slet ikke har råd til at yde støtte til sådanne foreninger. Vel er det ikke nogen stor sag, men for os at se er der noget usmageligt i, at social velgørenhed skal gøres til genstand for præmiering over skattebilletten, og når man yderligere ser de autoriserede foreninger nærmere efter i sømmene, bliver tvivlen ikke mindre. Vi er godt klar over, at der er nogen, der allerede har spekuleret i disse gaver i det kommende år; det har vi også taget hensyn til i vort ændringsforslag.

Et ønske fra vor side om en ajourføring af lønmodtagerfradraget må ses på baggrund af, at dette lønmodtagerfradrag jo i sin tid blev indført på grundlag af det daværende lønniveau. Hvis der skal være nogen mening i dette lønmodtagerfradrag, bør det forhøjes. Rent praktisk kan man vist også sige, at fradraget kun opfylder sin arbejdsbesparende funktion, hvis det faste fradrag kan rumme en lønmodtagers gængse udgifter.

Ændringsforslag nr. 11 vil jeg gerne anbefale til vedtagelse. Men på den anden side er jeg ganske klar over, at der her røres ved et problem, som måske ikke kan løses i denne omgang — det er jo således, at de fleste af partierne slet ikke er klar over, om de ønsker skattefradragsretten bibeholdt eller helt afskaffet. Men måske kan der fra den højtærede finansminister falde en bemærkning, der kan give anledning til forhåbninger i den ene eller den anden retning. Det er jeg ganske sikker på. Det ærede medlem hr. Peter Nielsen stemplede dette ændringsforslag som et godt, men ikke videre originalt forslag, og jeg vil gerne give det ærede medlem hr. Peter Nielsen og hans parti første retten til det. Vi er jo kommet lidt senere ind i det politiske liv end det parti, som det ærede medlem hr. Peter Nielsen tilhører, men derfor kan vi godt støtte et sådant forslag. Det ærede medlem hr. Peter Nielsen henviser til bedre tider — jeg ved ikke, om det er bedre øko-

[Hørluf Rasmussen.]

nomiske tider eller bedre politiske tider — men jeg forstår i hvert fald, at det vil have større chance for at blive gennemført, hvis det ærede medlem hr. Peter Nielsens parti er ene hane i kurven, og den tid er vel ikke så fjern, som den har været. Jeg kan tilsige vort partis støtte til gennemførelse af et forslag om bortfald af skattefradragretten.

Til forslag til lov om ændring i lov om særlig indkomstskat m. v. har vi stillet et enkelt ændringsforslag, som vi til gengæld lægger megen vægt på, og som vi trygt kan anbefale til vedtagelse. Vi finder, at der savnes en begrundelse for, at fortjenester ved afhændelse eller afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer skal behandles lempeligere, og vi stiller derfor forslag om, at de nævnte former for indtægt medregnes fuldt ved opgørelsen af særlig indkomst.

Af den højtærede finansminister er der stillede en endnu længere række af ændringsforslag, der i og for sig kun udmærker sig ved ikke at være særlig revolutionerende, men som vi kan tilslutte os, hvilket for så vidt skulle være en vis garanti for, at de ikke er skadelige for ligningsloven som helhed.

Kan de af mit parti stillede ændringsforslag ikke vedtages — jeg kan som sagt trygt anbefale dem til vedtagelse — kan vi stemme for de af den højtærede finansminister stillede ændringsforslag. Vi må beklage, at vi ikke kan gå ind for de af venstre og de konservative stillede ændringsforslag, som vi må anbefale til forkastelse.

Inden jeg slutter af, vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om det dagsordensforslag, som det ærede medlem hr. Foged har fremsat, og som blev støttet af det ærede medlem hr. Poul Møller. Der kom en bemærkning, som jeg synes ikke skal gå upåtalet hen. Det ærede medlem hr. Poul Møller havde store bekymringer om, hvordan det nu skulle gå med de mange penge, som arbejderne fik efter lønforhandlingerne. Hvordan skal vi nu få dem opsuget, spurgte det ærede medlem. Jeg tror nok, jeg kan trøste det ærede medlem hr. Poul Møller med, at der vist ikke er mange arbejdere og lønmodtagere i dette land, der ikke er klar over, at når disse penge ligger til udbetaling, er de for længst opsuget gennem

højere priser, højere huslejer, og hvad der ellers hører til dagliglivets forbrug.

Mose Hansen: Ved første behandling af forslag til ligningslov her i det høje ting udtrykte jeg på mit partis vegne glæde over, at lovforslaget indeholdt ændrede bestemmelser om beskatning ved dødsfald af den ene af ægtefællerne. Mit parti ønsker, at der i disse tilfælde gives den størst mulige hjælp i skattemæssig henseende, og vi finder det urimeligt gennem skatterne at øge vanskelighederne i de hjem, hvor en af ægtefællerne falder bort, måske i en ung alder. Derfor vil mit parti støtte den formulering, der i betænkningen af mindretallet, venstre og det konservative folkeparti, er givet den paragraf, som omhandler disse forhold. Vi ønsker, at den ved død tilbageblivende kun skal beskattes af den indtægt, som enten opretholdes eller påbegyndes efter ægtefællens død.

Ændringsforslagene nr. 9 og 10 kan vi ikke gå med til, idet vi ikke mener, at der skal være udvidet fradragret for børn over 18 år, hvor der er tale om bidrag ved skilsmisse, separation eller til børn født uden for ægteskab.

Ved udlodning og nedskrivning af aktier i aktieselskaber har det hidtil været almindelig praksis, at kun de beløb, som ved udlodning eller nedskrivning oversteg aktierens pålydende værdi, blev indkomstbeskattet. Efter den nu foreslåede formulering af den pågældende paragraf vil der på dette område ske en udvidelse af beskatningen ved salg af aktier til selskabet eller ved nedskrivning af aktiekapital. Mit parti kan ikke tiltræde en sådan ændring, idet det efter vor opfattelse bliver sådan, at en tidligere investeret kapital nu belægges med indkomstskat. Vi vil mene, at det, som venstre og det konservative folkeparti med deres ændringsforslag har foreslået, nærmere svarer til vor opfattelse af beskatningen på dette område, og vi vil derfor støtte disse ændringsforslag.

Hvad forslag til lov om en særlig indkomstskat angår, mener mit parti, at der kan opstå uheldige følger, når det fastslås, at der skal ske avancebeskatning i det tilfælde, hvor der f. eks. ved brand skal uredes erstatning. Vi er i særdeleshed betænkelige, når det drejer sig om fast ejendom,

[Mose Hansen.]

hvor kun en del af ejendommen brænder eller på anden måde kommer i en sådan situation, at der skal ydes erstatning. I sådanne tilfælde vil avanceopgørelsen jo komme til at virke noget vilkårligt, og i tilfælde, hvor hele ejendommen er ramt af skade eller brand — jeg tænker her særlig på landejendommene — vil det i almindelighed være sådan, at selv om erstatningssummen dækker genopførelsen, vil der opstå et driftstab, og de pågældende ejere må i mange af disse tilfælde ud at låne penge dels til dækning af driftstab, dels til dækning af den forøgede særlige indkomstskat; dette vil blive tilfældet, hvis dette ændringsforslag vedtages. Mit parti må derfor tiltræde den af venstre og det konservative folkeparti foreslåede ændring, hvorefter den særlig indkomstskat først skal udredes, når der finder salg sted af ejendommen.

Mit parti hilser med tilfredshed den nye formulering af § 17 i ligningsloven, ændringsforslag nr. 15, om renter af gæld til børn og børnebørn m. v., hvorefter det nu er tydeliggjort, hvad der menes med loven. Mit parti kan nu her ved anden behandling stemme for de af venstre og de konservative foreslåede ændringer til ligningsloven og lov om særlig indkomstskat.

Med hensyn til det fremsatte dagsordensforslag kan jeg sige, at mit parti er meget interesseret i, at der foregår en opsparring her i landet, hvad vi også tidligere har givet udtryk for, og vi kan i og for sig godt tiltræde dette dagsordensforslag, men vi mener, det er på et lovlig sent tidspunkt, det er stillet. Der vil ikke kunne blive tid til den nødvendige forhandling, hvis samlingen hurtigt skal afsluttes.

Finansministeren (Kjeld Philip): Såvel det ærede medlem hr. Peter Nielsen som det ærede medlem hr. Foged var inde på betragtninger vedrørende de mange godgørende foreninger, og jeg skal gerne indrømme det ærede medlem hr. Peter Nielsen, at listen vist nok ser lidt broget ud og er blevet meget lang. Dermed har jeg også på en måde svaret det ærede medlem hr. Foged. Jeg tror, det er ganske nyttigt, om man en gang om året ser på denne liste og konstaterer, at der stadig er rimelighed i det for-

mål, hvortil der nu indsamles penge. Når det ærede medlem hr. Foged mente, at det førte til en betydelig kontorvirksomhed, skal jeg oplyse, at det nu ikke er så meget tid, der anvendes på dette område, hverken af de foreninger, der skal søge, eller af administrationen, der skal se på sagerne, for i langt de fleste tilfælde er der ikke sket forandringer fra det foregående år; men det kan være nyttigt, at man får meddelelse om, at der ikke er sket forandringer, og at foreningerne skal give en sådan meddelelse.

Det ærede medlem hr. Foged var endvidere inde på spørgsmålet om efterløn og tantieme til enker. Hertil vil jeg gerne bemærke, at i mine øjne er det rimeligt, at sådanne indkomster beskattes én gang, men ikke mere end én gang. Det er dog en indkomst, der står til rådighed for den pågældende, og reglen i dansk ret må være, at al indkomst beskattes, men også kun beskattes én gang.

Såvel det ærede medlem hr. Foged som det ærede medlem hr. Poul Møller var inde på overvejelser vedrørende § 16 A og B, ligningslovforslagets § 6, og det ærede medlem hr. Poul Møller var herunder inde på betragtninger over, at det nok skulle vise sig, at der en gang senere kom nye betænkeligheder og nye huller. Jeg er ikke uenig med det ærede medlem i, at der er al sandsynlighed for, at vi ikke har fået stoppet alle huller, men jeg kan ikke se, at det, at man ikke har fået stoppet alle huller, kan være nogen begrundelse for, at man ikke skal stoppe de huller, man kan stoppe. Det må være sådan, at der findes så få muligheder for omgåelse som muligt. Jeg kan ikke helt være enig med det ærede medlem hr. Foged, der var inde på, at man ved en sådan lejlighed skulle se på de normale tilfælde. Man må desværre, når det drejer sig om forsøg på at omgå beskatningen, også se på de unormale, og man må forsøge at stoppe ethvert hul, der findes. At man så er så ufuldkommen, at det ikke lykkes, er noget andet, men lovgivningen må tilpasses den opfindsomhed, der vises ude omkring.

Spørgsmålet om behandling af brandskaderne er der vel ikke særlig grund til at komme yderligere ind på. Der er almindelig enighed om, at dette spørgsmål må under-

[Finansministeren.]

kastes nøjere overvejelse. Men det er også klart, at der må være rimelighed i forholdet over for afskrivningerne.

Lad mig dernæst sige til det ærede medlem hr. Poul Møller, at det har været mit ønske, således som det også er blevet lovet, at det havde været muligt i denne samling at fremsætte et forslag om beskatning af brugsforeninger. Der har været ført mange og lange forhandlinger til begge sider. Disse forhandlinger er det ikke lykkedes at komme igennem med, men jeg håber stadig, jeg kan komme frem til et resultat, og så snart dette foreligger, skal jeg komme med det til det høje ting. Jeg beklager, at det ikke har været muligt at gennemføre det hurtigere, men det har det altså ikke været.

Det ærede medlem hr. Poul Møller sagde, at det forhåbentlig var sidste gang, at vi behandlede skatter i denne samling, og jeg deler ganske dette håb; men det undrer mig, at det ærede medlem hr. Poul Møller kan have dette håb, for skulle det dagsordensforslag, det ærede medlem hr. Poul Møller har været med til at fremsætte, blive vedtaget, så måtte vi da komme til at behandle skatter flere gange endnu i denne samling. Det forekommer mig i det hele taget at være et ejendommeligt tidspunkt at foreslå en sådan dagsorden på. Vi ved jo alle, at samlingen nu går mod enden, og vi ved også, at dette er et område, hvor der hersker stærkt divergerende opfattelser. Der er jo ingenlunde enighed om, at et forslag som det, det ærede medlem hr. Foged nævnte, nemlig at forhøje grænsen for renteforsikringer og andet fra 1 000 kr. opefter, vil føre til en større samlet opsparing i samfundet. Der er måske en stærk formodning om, at det fører til en større privat opsparing, men det forekommer mig, at der er næsten sikkerhed for, at det fører til en mindre samlet opsparing i samfundet, privat og statslig opsparing tilsammen. Det er kort sagt noget, hvorom der hersker stærkt afvigende opfattelser, og skulle noget sådant blive gennemført inden for en uges tid, ja,

så ville der virkelig med rette kunne tales om lovjaskeri. (*Poul Møller*: Først til oktober udløber folketingsåret!). Ja, men i praksis har vi kun et par uger, eller hvad det nu kan være; vi er imod slutningen af samlingen i øjeblikket, og jeg må allerede af den grund, at der ikke kan være tale om at gennemføre noget sådant på den korte tid, afvise det forslag til motiveret dagsorden, der er stillet af de ærede medlemmer hr. Foged og hr. Poul Møller.

Peter Nielsen: Jeg skal opfordre til at stemme imod det af de ærede medlemmer hr. Foged og hr. Poul Møller stillede dagsordensforslag. Det er værd at gøre opmærksom på, at der er indført talrige spareordninger under den forrige regering og under denne, og at vi i udvalget har tilbudt en revision af de gældende spareordninger, men det var oppositionen ikke interesseret i. Så er det jo meget morsomt, at man kommer i den ellefte time — selv om altså folketingsåret først slutter til oktober — med dette forslag. Man kunne have fremsat forslaget for nogle måneder siden; man kunne i udvalget have gjort opmærksom på, at man ville have forhandling.

Jeg opfordrer altså til at stemme imod dette dagsordensforslag. Vi kan godt senere i forskellige skatteudvalg tale om vore opsparingsordninger og måske få gennemført en forenkling og revision af dem, men inden for mit parti er der ikke stor lyst til at gå videre ad den vej. Det er godt nok at belønne det, man kalder en sparevilje, men der skal nu engang også være en spareevne, for at man kan spare op, og når det er slået fast, at en familieforsørger godt kan leve for under 250 kr. om ugen, kan man i hvert fald sige, at for hans vedkommende er der måske nok sparevilje, men absolut ingen spareevne.

Foged: Når det ærede medlem hr. Baunsgaard benyttede udtrykket politisk spilfægtteri og det ærede medlem hr. Peter Nielsen gav udtryk for, at det er en postgang for sent, vi kommer med vort dagsordens-

[Føged.]

forslag, må jeg gøre opmærksom på, at når vi fremsætter det, er det, for at man netop kan tage spørgsmålet op til alvorlig behandling. Vi har i udvalget ikke mødt nogen vilje til alvorlig forhandling om de forskellige opsparingsforslag. Hver gang vi har rejst spørgsmålet, er det ligesom blevet fejlet af bordet med en håndbevægelse, der tydeligt har sagt os: vi har flertallet i dette udvalg, og vi vil ikke behandle disse ting. Der har ikke været nogen som helst mulighed for at få en alvorlig drøftelse af disse spørgsmål. Vi ved alle, at de udbetalinger, der nu vil finde sted på grundlag af de nye lønforhandlinger, bliver af en sådan størrelsesorden, at nationalbankdirektøren, at bankfolk, at sparekassefolk, at den højtærede finansminister er urolige for, hvordan det vil gå fremover. Man er urolig for, at valutabalancen ikke kan holde til presset, da man er bange for, at pengene skal blive anvendt til forbrug i stedet for til investeringer. Det er mig ubegribeligt, at man ikke tager mere alvorligt på det; det er mig ubegribeligt, at man, til trods for at ligningsloven er til behandling i så god tid, ikke siger, at der er tid til mellem anden og tredje behandling at behandle spørgsmålet alvorligt. Vi opfordrer folketinget til at tage sagen op, inden det er for sent, for at vi, som det ærede medlem hr. Poul Møller sagde det, ikke på et senere tidspunkt skal komme til at stå i den situation at måtte indføre hårde love, der pålægger befolkningen yderligere byrder, for at hindre, at de bruger pengene, så valutabalancen ødelægges.

Opsparingsordninger er den vej, som må være den rimelige, hvis vi vil holde orden på økonomien, og for at investeringerne kan tjenes i tide. Det forbyrder mig noget, at det ærede medlem hr. Mose Hansen ikke kan stemme for vort dagsordensforslag. Jeg ville tro, at partiet de uafhængige på alle områder er enig med os i disse spørgsmål, og jeg mener derfor, det ville være rigtigst at manifestere en sådan enighed ved, hvor som helst der er mulighed for at fremme den private opsparing, at stemme sammen med os. Jeg opfordrer derfor det ærede medlem og hans parti til at ændre det standpunkt, som det ærede medlem hr. Mose Hansen gav udtryk for, og stemme for vort dagsordensforslag.

Når den højtærede finansminister gav udtryk for, at enhver indkomst, også efterløn og tantieme, skal beskattes i det mindste én gang, men ikke to gange, vil jeg sige, at vi har da heldigvis en sådan beskatningsordning, at når dødsfald indtræffer, gives der lempelser, således at de pågældende indkomster ikke beskattes, og disse regler håber jeg vi fortsat skal have. Netop i tilfælde, hvor dødsfald indtræffer, hvorved skatteevnen og i mange tilfælde også indkomsten falder bort, er det rimeligt, at vi behandler vedkommende enke så lempeligt som overhovedet muligt.

Jeg vil gerne sige til den højtærede finansminister, at når vi nu mellem anden og tredje behandling stiller dette forslag til motiveret dagsorden, er det for at få tilgodeset en større opsparing. Det er ikke tilstrækkeligt under de givne økonomiske forhold at leve videre på den måde, vi gør; det tror jeg finansministeren er klar over, og derfor er det rimeligt, om vi nu finder nye veje eller forbedrer tidligere anvendte fremgangsmåder, således at vi kan få en større opsparing og dermed en større investering, og således at vi ikke får ødelagt vor valutabalance.

Poul Møller: Det er jo gået med dette forslag til motiveret dagsorden, som det går med alt, hvad oppositionen foreslår og fremkommer med her i tinget, at det bliver tilbagevist som det, det ærede medlem hr. Bangsgaard kalder politisk spilfægteri. Sådan går det, hver gang vi overhovedet har en mening om tingene. Der bliver sagt, at der er ikke tid under udskrivningslovens behandling, for udskrivningsloven skal være færdig til den 1. april. Man siger, at opsparingsordninger må vi tale om, når vi skal behandle ligningsloven. Når vi så kommer til ligningslovens behandling, bliver det sagt, at vi kan tage den op til revision, men der sker ingen forbedring. Nu siger man, når vi fremsætter dette dagsordensforslag, at vi kommer for sent, samlingen er ved at løbe ud, nu kan vi ikke nå det, og derfor kalder man det politisk spilfægteri. Jeg har i de sidste dage erfaret, at den høje regering er i stand til, når den selv ønsker det, at handle overordentlig hurtigt og om beløb, som er langt større end det, der her kan blive tale om. Men kunne man dog ikke i alle de over-

[Poul Møller.]

vejelser, man gør sig om den almindelige økonomiske politik, når det drejer sig om at skrue omkostningsniveauet i vejret, også gøre sig den tanke, om der dog ikke skulle være nogen sund fornuft i at give folk en mulighed for at spare disse penge op, så de ikke går ud i forbruget? Skulle vi dog ikke kunne blive enige derom?

Så taler man om, at der ingen spareevne er. Det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen siger, at arbejderne allerede må betale det i prisforhøjelser og husleje-forhøjelser, som de har fået nu. Men jeg taler ikke kun om arbejdere; vi ved, at hele befolkningen i disse måneder forøger sine indkomster, og hvis det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen mener, at alle lønforhøjelser med det samme er suget op i prisforhøjelser og husleje-forhøjelser, begriber jeg ikke, hvorfor vi skal opleve det teater med at presse lønningerne i vejret, hvis det er det eneste, man får ud af det. Der bliver selvfølgelig nogen forbrugsudvidelse mulig, og vi har i hvert fald en risiko for, at hvis denne slår for voldsomt igennem, falder vore valutabeholdninger så stærkt, at den høje regering må komme med nogle foranstaltninger, men det bliver altså som tvangsforanstaltninger. Kan man da ikke se, at man bevæger sig ind i en ny økonomisk situation her i landet? Er den højtærede finansminister fuldstændig sorgløs, han, som har talt om samordning, og nu handler således, at han over for et oppositionspartis forslag siger: det har ingen interesse, det kommer for sent, nu gælder det først og fremmest om at få bevilget pengene ud. Nej, den høje regering burde overveje nogle gange, at der også kan være sund fornuft i det, oppositionen siger.

Man taler om spillfægteri. Det ærede medlem hr. Baunsgaard bruger altid det udtryk om, hvad vi foretager os. Jeg ved ikke, om det ærede medlem ved, hvad der ligger i ordet spillfægteri. Der ligger i det, at man gør noget på skrømt, man fægter på skrømt. Det ærede medlem kan faktisk ikke mene, at vi fægter på skrømt for at forøge den private opsparing. Når han derfor bruger det udtryk, er han en blindfægter, så fægter han fuldstændig i blinde. Det er os fuldstændig forståeligt,

at det radikale parti må fægte i blinde. Hvordan i alverden skulle de ellers bære sig ad med at fægte overhovedet?

Jeg skal endnu en gang bede tingets medlemmer overveje den nye økonomiske situation, der er ved at udvikle sig i landet, og behovet for gennem skattelovgivningen at fremme den frivillige og private opsparing. Jeg vil gerne understrege, at efter den nye grundlov løber folketingsåret indtil første tirsdag i oktober, og der er derfor god tid for regeringen til i dette folketingsår at fremsætte et sådant forslag. Man siger: skal vi da så virkelig ind senere på eftersommeren for at vedtage et opsparingsforslag? Jeg tror, at med den udvikling, der foregår, bliver tinget nødt til at komme ind i august eller september for at overveje økonomiske foranstaltninger.

Jeg tager imod den beklagelse, den højtærede finansminister gav mig vedrørende brugsforeningsbeskatningen. Det er jo trist, at den højtærede finansminister ikke er i stand til at opfylde sine løfter, men det overrasker os ikke, for det er en svær sag. Det er ofte gået med den sag således, at de tilsagn og løfter, man troede man havde, dem havde man alligevel ikke; så smuttede det hele af en eller anden grund. Men nu beder vi alvorligt om, at der bliver gjort noget ved denne sag.

Med disse bemærkninger skal jeg så anmode det høje ting om at vedtage det dagsordensforslag, vi har fremsat, således at man herigennem lægger op til et samarbejde om at fremme den økonomiske samordning, det ærede medlem hr. Baunsgaard talte om. Det første grundlag for, at vi kan fremme denne samordning, er, at vi i fællesskab begynder at vedtage det, der først er fornødent, nemlig at sørge for, at forbrugsudvidelsen bliver så lille som muligt og vi får en frivillig og privat opsparing her i landet.

Baunsgaard: Jeg vil gerne i anledning af, at det ærede medlem hr. Foged brugte den vending, som det ærede medlem har for vane at anvende heroppefra, at man ikke i udvalget har villet forhandle med oppositionen, sige, at det ikke må sætte sig til et kompleks hos det ærede medlem, at det er sådan, for det ærede medlem

[Baunsgaard.]

ved godt, at det ikke er tilfældet. Det, der er det rent faktiske, er, at det ærede medlem ikke med sine argumenter kan overbevise os andre, men det er noget andet. Der er ikke tale om, at vi ikke har villet forhandle. Det har vi altid villet.

Til det ærede medlem hr. Poul Møller, som spørger mig, om jeg ved, hvad der ligger i ordet spilfægteri, og som selv svarer, at deri ligger, at man skulle stille forslag på skrømt, vil jeg sige, at det også var noget i den retning, jeg havde forestillet mig ordet dækkede. Når man her til ligningslovforslagets anden behandling uden selv at have stillet ændringsforslag møder med et dagsordensforslag, så indrømmer jeg, at „på skrømt“, det var noget af det, der lå i mine tanker.

Det er jo oppositionens frie ret at stille forslag, det er også dens frie ret at opfordre regeringen til at gøre det. Jeg er helt enig i, at den økonomiske situation giver al mulig grund til, at vi alvorligt overvejer, hvad der eventuelt skal foretages. Jeg siger ikke, at jeg er helt og aldeles fremmed over for det ærede medlems argumentation, men det, der hidtil har været det faktiske i det, er blot, at vi, hver gang vi har drøftet disse ting, ikke har kunnet blive enige med oppositionen om, at dens forslag har været egnede til at fremme de formål, man egentlig ville fremme.

Mose Hansen: Jeg vil gerne rette en misforståelse hos det ærede medlem hr. Foged, der mente, at vi ikke kunne stemme for dagsordensforslaget. Jeg mener, jeg sagde, at vi syntes, det var på et lidt sent tidspunkt, det kom, og at partiet som sådant er stærkt interesseret i, at der bliver opsparingsforanstaltninger i skattemæssig henseende. Vi mente, det var lidt sent, dagsordensforslaget kom, når vi snart skulle afslutte folketingsåret, men partiet kan altså stemme for dette dagsordensforslag.

Aksel Larsen: Jeg tillader mig at blande mig i debatten for at sige, at jeg begriber ikke, hvorfor de ærede forslagsstillere har stillet dette forslag om motiveret dagsorden. Jeg begriber det ikke; ikke bare fordi det er aldeles meningsløst på dette tidspunkt

at komme og sige til regeringen, at nu må den, formentlig allerede inden folketinget slutter sit arbejde i juni, komme med en række glimrende forslag, der kan medføre en betydelig vækst i den frivillige og private opsparing, men jeg begriber det heller ikke, fordi vi har diskuteret disse forhold, da vi behandlede udskrivningsloven, og der var såmænd tid nok. De to partier, venstre og konservative, var dengang meget ivrige for at få yderligere skattebegunstiget det, man kalder den private opsparing. Det blev ganske vist afvist af os andre, fordi de forslag, der blev skitseret for os, var af en sådan art, at det ikke blev opsparingsviljen, men opsparingsvejen, der blev begunstiget, og da det kom til stykket blev der ikke engang stillet ændringsforslag, som vi kunne tage stilling til her i salen. Jeg går ud fra, at de to partier ejer sådanne kapaciteter, at de selv kunne have udarbejdet i forslagsform noget, der kunne, som de siger, begunstige den private opsparing. Men det forelå ikke, dengang det var aktuelt, og da det var muligt. Jeg synes ærlig talt, at så er det at komme lidt for sent til bussen, at man kommer med det i dagsordenforslagsform nu.

Så er der det ærede medlem hr. Poul Møllers begrædelige tale om, at der ikke tages hensyn til oppositionen, og at der ikke gives indrømmelser til oppositionen. Nej, måske har venstre og de konservative efterhånden opdaget, at i mangfoldige vigtige sager gives der ikke mere ved dørene, og det synes jeg kun er godt. Måske har venstre og de konservative efterhånden opfattet, at den politiske situation og den politiske situationers muligheder er blevet afgørende forandret ved det valg, som fandt sted i november 1960.

(Kort bemærkning).

Foged: Når det ærede medlem hr. Baunsgaard siger, at jeg ikke skal få komplekser med hensyn til udvalgsarbejdet, og at grunden til, at vi ikke kan få de forskellige ting gennemført, er, at vi mangler at kunne overbevise ved hjælp af argumenter, vil jeg gerne sige til det ærede medlem: nej, gang på gang har det været sådan, at vi netop har kunnet overbevise det ærede medlem om, at det, vi sagde, var rigtigt, men

[Foged.]

samtidig måtte det ærede medlem meddele os, at det nu desværre lå sådan, at han ikke kunne få lov at gå med til det. Det er den egentlige stilling i udvalget.

Må jeg til det ærede medlem hr. Aksel Larsen sige, at selv hvor vi har udarbejdet forslag, har man ikke taget hensyn til det. Det er altså ikke sådan, at vi intet har foretaget os. Vi har udarbejdet forslag, og vi har fremsat forslag, men man har ikke villet tilslutte sig dem. Jeg kan minde om, at vi ikke én, men flere gange har fremsat forslag om, at de først opsparede 2 500 kr. skulle være fradragsberettigede, men vi har ikke kunnet komme igennem med det.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Det ærede medlem hr. Aksel Larsen har jo fået for vane at gå i brechen her for sit partis medlemmer, når de er ordførere. Han er måske bange for, at de ikke selv kan svare på de ting, de får anledning til at svare på, men det er selvfølgelig hans ret, ligesom det er vor ret at stille det dagsordensforslag, som han ikke vil stemme for, hvad der også er hans ret. Han ønsker, at det i stedet for skal være et ændringsforslag til ligningsloven. Nu vil jeg gerne belære det ærede medlem om, at de opsparingsfremmende foranstaltninger, vi har, hverken står i udskrivningsloven eller i ligningsloven, men i loven om beskatning af renteforsikring. Det ærede medlem forlanger altså, at vi skal foreslå ændringer i en anden lov, og det vil sige, at forslag herom først skal fremsættes til første behandling. Vi har fremsat et forslag til beslutning. Vi anser det for at være helt givet, at den skattepolitik, der føres her i landet, ikke lægger tilstrækkelig vægt på opsparingsfremmende foranstaltninger, og vi har derfor forsøgt i udvalget at blive enige herom, så vi kunne få et forslag til første behandling, men det er ikke lykkedes. Men er det egentlig så afgørende, om forslaget stilles som et ændringsforslag til et lovforslag eller som et dagsordensforslag? Det ærede medlem ville jo ikke have stemt for det alligevel, det har han sagt, og så er det faktisk det, som det ærede medlem hr. Baunsgaard kalder spilfægteri, at sige: hvorfor kommer I ikke med et ændringsforslag til lov, men med et for-

slag til dagsorden? For man ville jo heller ikke stemme for et ændringsforslag. Den høje regering ville heller ikke gå ind for et ændringsforslag, der byggede på vore tanker; man afviste jo forslaget om skattefri opsparing på 2 500 kr. Så må vi prøve gennem et dagsordensforslag her i tinget, en principdagsorden — noget, regeringen ofte har benyttet, når den ønskede et princip fastslået fra tingets side — at få fastslået, at vi ønsker opsparingsfremmende foranstaltninger her i landet, og at vi netop i den økonomiske situation, vi nu befinder os i, anser det for at være overordentlig vigtigt. Derfor opfordrer vi tingets medlemmer til at stemme herfor.

(Kort bemærkning).

Aksel Larsen: Det er muligt, at jeg har fået for vane at blande mig i debatten, selv om mit parti har en anden ordfører, men det er i alt fald en temmelig ny vane, idet det er anden gang det er sket siden i fjor. Men hvis det er en vane, er det en vane, jeg har lært af en konservativ, jeg havde megen respekt for, nemlig Christmas Møller, der gang på gang i den tid, han var i tinget som formand for sin gruppe, greb ind i debatterne, selv om hans parti havde en anden ordfører. Og da havde hans partifæller ikke noget imod det.

Når jeg griber ind i debatten her, er det, fordi det forslag om begunstigelse af den private opsparing, man her kræver fremsat af regeringen, kunne have været stillet under behandlingen af udskrivningsloven. Jeg var medlem af det udvalg, der behandlede udskrivningsloven og var ordfører vedrørende udskrivningsloven, og så er det formentlig rimeligt, at jeg taler om det og ikke regner med, at det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen kan tale om det, når han ikke var medlem af udvalget. Dengang kunne der have været stillet forslag. Der blev skitseret forslag, men de blev ikke fremsat her i salen. De kunne have været stillet til udskrivningsloven, men det gjorde man ikke.

Finansministeren (Kjeld Philip): Jeg er ganske enig i, at der foreligger alvorlige problemer i dag, og disse problemer kan nemt blive alvorligere i de kommende

[Finansministeren.]

måneder, men netop fordi der foreligger alvorlige problemer, synes jeg, at det at stille et forslag, om hvilket det gælder, at en meget stor del af det høje tings medlemmer har den opfattelse, at det ikke fører til en større samlet opsparing, men til en mindre samlet opsparing, med en vis ret kan betegnes som spilfægteri. Jeg vil imidlertid gerne give det ærede medlem hr. Poul Møller det tilsagn, at dersom der mellem anden og tredje behandling fra det ærede medlem skulle komme et forslag, der er af en sådan art, at der hersker en almindelig opfattelse af, at det vil kunne medføre en større samlet opsparing i samfundet, skal det blive taget under meget alvorlig overvejelse inden tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Det er meget venligt af den højtærede finansminister, at han vil tage det under alvorlig overvejelse de kommende to dage; men det, vi opfordrer til i dagsordensforslaget, er udarbejdelse af et forslag, der kan medføre en betydelig vækst i den frivillige private opsparing — og det er op til regeringen. Det er det, vi foreslår, og derved kan vi ikke komme ind i en diskussion om, hvorvidt den samlede opsparing falder eller stiger. Det er den samlede private opsparing, vi ønsker skal stige. Så siger finansministeren, at statsopsparingen må ses i forbindelse dermed — men, højtærede finansminister, hvor megen statsopsparing er der nu egentlig tilbage for det kommende finansår? Det vil jeg godt høre et svar på.

Finansministeren (Kjeld Philip): Det i økonomisk henseende afgørende må være den samlede opsparing, den private såvel som den statslige. Et forslag, der går ud på at forøge fradragspræmierne og dermed nedsætte skatterne, fører muligvis til en lidt større privat opsparing, men det fører givet til en væsentlig større nedgang i den statslige opsparing.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Jeg vil gerne stille det spørgsmål til den højtærede finansminister — jeg

havde nær sagt samvittighedsspørgsmål, men så langt skal man vel næppe gå: er det den højtærede finansminister ligegyldigt, om opsparingen finder sted som tvangsmæssig statsopsparing eller som en frivillig privat opsparing?

Finansministeren (Kjeld Philip): Det er mig ingenlunde ligegyldigt; men hovedformålet med det dagsordensforslag, som det ærede medlem har været med til at stille, er bekæmpelse af inflationen, og når det drejer sig om at bekæmpe inflationen, er det ligegyldigt, om det er staten eller private, der opsparer.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Da det ikke er den højtærede finansminister ligegyldigt, om opsparing finder sted som tvangsopsparing eller som privat opsparing, og da den højtærede finansminister sikkert vil give mig ret i, at inflationens bekæmpelse gennem en forøgelse af den private opsparing kan fritage staten for en tvangsopsparing, synes jeg, finansministeren skulle revidere sit syn, så at han kan undgå den statslige tvangsopsparing ved at forøge den private opsparing og derigennem komme i overensstemmelse med det, der er vigtigt for ham: at forøge den samlede opsparing.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning om det fremsatte forslag om motiveret dagsorden.

Forslag om motiveret dagsorden af Foged og Poul Møller (se sp. 3539)

forkastedes med 86 stemmer mod 58.

Derpå foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

§ 1, ændringsforslag nr. 2, § 2, således ændret, og ændringsforslag nr. 1 om indsættelse af en ny paragraf *vedtoges uden afstemning.*

Underændringsforslaget under nr. 4 til ændringsforslag nr. 3

forkastedes med 88 stemmer mod 68.

Ændringsforslag nr. 3 om indsættelse af en ny paragraf
vedtoges med 88 stemmer mod 66.

§ 3 og ændringsforslag nr. 5 om indsættelse af en ny paragraf
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 om indsættelse af en ny paragraf
forkastedes med 146 stemmer mod 10.

Ændringsforslag nr. 7 om indsættelse af en ny paragraf
forkastedes med 146 stemmer mod 10.

Ændringsforslag nr. 8 om indsættelse af en ny paragraf
forkastedes med 146 stemmer mod 10.

Ændringsforslag nr. 9 om indsættelse af en ny paragraf
vedtoges med 119 stemmer mod 23.

Ændringsforslag nr. 10 om indsættelse af en ny paragraf
vedtoges enstemmigt med 145 stemmer.

§ 4
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11 om indsættelse af en ny paragraf
forkastedes med 146 stemmer mod 10.

§ 5
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12
forkastedes med 90 stemmer mod 57.

Ændringsforslag nr. 13
forkastedes med 90 stemmer mod 57.

Ændringsforslag nr. 14
vedtoges med 90 stemmer mod 57.

§ 6, således ændret, ændringsforslag nr. 15, § 7, således ændret, og ændringsforslag nr. 16 om indsættelse af en ny paragraf
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 17 om indsættelse af en ny paragraf
forkastedes med 90 stemmer imod 57.

§§ 8-11
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om særlig indkomstskat m. v.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes med 136 stemmer mod 10.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 90 stemmer mod 56.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes med 90 stemmer mod 55.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes med 89 stemmer mod 55.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes med 89 stemmer mod 55.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes med 89 stemmer mod 50.

Ændringsforslag nr. 7
forkastedes med 128 stemmer mod 9.

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget,

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udbygning og ombygning m. v. af den kgl. veterinær- og landbohøjskole.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2746, udvalgets betænkning tillæg B. sp. 663).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Carl Petersen: Som det fremgår af udvalgets betænkning, har ministeren stillet et ændringsforslag, som vil få meget vidtgående følger, idet det går ud på, at samtidig med at den foreslåede ombygning af skolen på Frederiksberg udføres, skal der planlægges en ny skole ved Odense.

Det kan tilsyneladende se lidt mærkeligt ud, at netop dette blev slutresultatet af den langvarige forhandling om landbohøjskolen. Man vil erindre, at de to første lovforslag, den højtærede minister fremsatte om en udbygning af landbohøjskolen, havde en udgiftsramme på omkring 90 mill. kr., og at der dengang var stærke røster fremme om at flytte institutionen bort fra Frederiksberg til et eller andet sted i provinsen; at dette ville koste betydelig mere end de 90 mill. kr., var alle enige om. Jeg tror også, vi alle var enige om, at det var meget dyrt, ja, for dyrt. Derefter kom ministeren med det nedskårne forslag, der var beregnet til at skulle medføre en udgift på ca. 60 mill. kr., og resultatet var, at der blev flertal for at bygge skole nr. 2, altså en ny skole. Vi har ingen tal for, hvad den nye skole vil koste, men det er vel ikke ret meget ved siden af, hvis jeg gætter på et beløb på 150 mill. kr. Det billige forslag blev altså den dyreste lov! Jeg har sagt dette til indledning for at belyse sagens gang — jeg synes, det har historisk betydning — igennem de tre år, den har været til behandling, og jeg har også gjort det som indledning til

en forklaring på, hvorfor ændringsforslaget er blevet stillet.

Det var vistnok den almindelige opfattelse, at tilgangen til de studieretninger, der her er tale om, ikke ville vokse så stærkt som tilgangen til f. eks. universiteterne og de andre højere læreanstalter; men det må indrømmes, at disse antagelser på det tidspunkt ikke byggede på noget materiale og derfor kun kunne bygge på den enkeltes vurdering. Jeg tror derfor — og det vil jeg gerne have sagt — at det er en fejl, at et sådant materiale ikke har været med i bemærkningerne til de fremsatte lovforslag, men at det først kom, da udvalget forlangte det.

Den prognose, vi modtog efter dette forlangende, viste imidlertid, at den almindelige opfattelse, at tilgangen fremover til studieretningerne ved landbohøjskolen ville blive minimal, ikke holdt stik. Prognose-tallene er optrykt i betænkningen, og man vil deraf se, hvorledes tilgangen indtil 1970 og 1980 bedømmes. Flertallet i udvalget har derfor ment det rigtigst at give ministeren en bemyndigelse, der spænder så vidt, at han har mulighed for at udbygge i det tempo, der er behov for. Det er ligeledes udvalgsflertallets opfattelse, at det sker bedst på den måde, at der allerede nu, samtidig med at der i et hurtigt tempo udbygges på Frederiksberg, sørges for at sikre de nødvendige arealer til en ny skole, og at der igennem et udvalgs eller en kommissions arbejde findes frem til, hvorledes man bedst kan drive 2 skoler.

Det må selvfølgelig overvejes, om de forskellige studieretninger skal virke sammen, eller om de skal virke adskilt, og, hvis det sidste bliver tilfældet, da hvordan delingen skal være. Jeg anbefaler på mit partis vegne det ændringsforslag, ministeren har stillet, og udtaler håbet om, at den nu opnåede løsning vil vise sig at være til gavn for skolens fremtidige udvikling.

Som det ligeledes fremgår af betænkningen, har venstre og det konservative folkeparti ikke ment at kunne støtte ændringsforslaget, og det beklager jeg for så vidt; jeg tror, det havde været til stor fordel for skolens udvikling, hvis der kunne have været skabt en bred tilslutning til forslaget, som det nu foreligger. Det er i det hele taget meget vanskeligt at få øje på,